

HÖGSTA DOMSTOLENS DOM

meddelad i Stockholm den 9 mars 2009

Mål nr

T 4825-07

KLAGANDE

If Skadeförsäkring AB, 516401-8102

106 80 Stockholm

Ombud: Försäkringsjurist JP

MOTPART

Motor Union Assuransfirma Aktiebolag, 556052-1931

106 77 Stockholm

Ombud: Advokat KH

SAKEN

Regressfordran avseende trafikskadeersättning

ÖVERKLAGADE AVGÖRANDET

Svea hovrätts dom den 13 november 2007 i mål T 3308-07

DOMSLUT

Med ändring av hovrättens dom i huvudsaken förpliktar Högsta domstolen Motor Union Assuransfirma Aktiebolag att till If Skadeförsäkring AB betala sjuttiosextusentvåhundrafemtio (76 250) kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från och med den 11 februari 2003 tills betalning sker.

Med ändring av hovrättens dom även i fråga om rättegångskostnader befriar Högsta domstolen If Skadeförsäkring AB från skyldigheten att ersätta Motor Union Assuransfirma Aktiebolag för rättegångskostnader vid tingsrätten och i hovrätten samt förpliktar Motor Union Assuransfirma Aktiebolag att ersätta If Skadeförsäkring AB för rättegångskostnader vid tingsrätten med fjortontusenfyrahundra (14 400) kr, avseende ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 28 mars 2007 tills betalning sker, samt i hovrätten med tvåtusenfyrhundrad (2 400) kr, avseende ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 13 november 2007 tills betalning sker.

Motor Union Assuransfirma Aktiebolag skall ersätta If Skadeförsäkring AB för dess rättegångskostnad i Högsta domstolen med tvåtusenfyrhundrad

(2 400) kr, avseende ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för Högsta domstolens dom tills betalning sker.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

If skadeförsäkring AB har yrkat att Högsta domstolen skall förplikta Motor Union Assuransfirma Aktiebolag att till If utge 76 250 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från och med den 11 februari 2003 tills betalning sker. If har vidare yrkat att Högsta domstolen skall befria If från skyldigheten att ersätta Motor Union för rättegångskostnader vid tingsrätten och i hovrätten samt tillerkänna If ersättning för dess rättegångskostnader i dessa instanser.

Motor Union har bestritt ändring.

Parterna har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader i Högsta domstolen.

Sveriges Försäkringsförbund har avgett yttrande.

DOMSKÄL

Den 4 oktober 1991 råkade PR ut för en trafikolycka. Bilen hon färdades i var försäkrad hos If Skadeförsäkring AB. Bilen som körde på henne var försäkrad hos Motor Union Assuransfirma AB. Båda försäkringsbolagen gjorde bedömningen att föraren av den sist nämnda bilen var ensam vållande till olyckan. År 1992 avslutades försäkringsärendet, sedan If återfått sina utlägg för det skadade fordonet från Motor Union.

I december 1998 återkom PR till If med krav på ersättning för personskada till följd av olyckan. If nekade henne ersättning med motiveringen att medicinskt samband inte förelåg.

I juni 2002 ansökte PR om stämning mot If och yrkade att If skulle förpliktas att till henne utge ersättning med 181 832 kr för bl.a. kostnader och olägenheter till följd av olyckan. If informerade Motor Union om PRs krav i ett brev daterat den 11 juli 2002.

I december 2002 träffade PR och If en förlikning, enligt vilken If till PR i ett för allt skulle betala 50 000 kr. If återkrävde detta belopp jämte ersättning för rättegångskostnader av Motor Union. Motor Union invände att Ifs fordran var preskriberad.

If ansökte om stämning mot Motor Union och vidhöll sitt krav. Sedan tingsrätten ogillat käromålet, har hovrätten fastställt tingsrättens dom.

Målet i Högsta domstolen gäller i första hand frågan om Ifs fordran på Motor Union är preskriberad. Beträffande denna fråga har parterna redovisat samma inställning här som vid tingsrätten och i hovrätten.

Ifs fordran grundar sig på 22 § trafikskadelagen (1975:1410). Enligt den bestämmelsen gäller följande. Skadas förare eller passagerare i motordrivet fordon i följd av trafik med detta fordon och annat motordrivet fordon, och har skadan orsakats genom vållande i samband med förandet av det andra fordonet eller genom bristfällighet på detta, får trafikskadeersättning som har utgått för skadan krävas åter från försäkringen för det andra fordonet.

Den som vill bevaka rätt till ersättning enligt trafikskadelagen skall enligt 31 § första stycket samma lag väcka talan inom tre år från det han fick kännedom om att fordringen kunde göras gällande och i varje fall inom tio år från det fordringen tidigast hade kunnat göras gällande. Försummar han det, är talan förlorad.

Preskriptionsbestämmelsen i 31 § första stycket är tillämplig på ersättningsanspråk av den som drabbats av skada men också på återkrav som framställs med stöd av vissa av trafikskadelagens fördelnings- och regressregler, däribland 22 § (se prop. 1975/76:15 s. 138 och Nordenson, Trafikskadeersättning, 1985, s. 395 och 415).

Mellan parterna i detta mål är också ”Överenskommelse angående återkrav av trafikskadeersättning för personskada” från år 1991 tillämplig. Av punkten 11 i denna överenskommelse följer att den information som If lämnade till Motor Union genom brevet den 11 juli 2002 har samma preskriptionsbrytande verkan som om If hade väckt talan mot Motor Union vid domstol. I övrigt kan överenskommelsen inte anses innehålla någon bestämmelse av betydelse för bedömningen av om Ifs fordran är preskriberad.

Det nu sagda innebär att Ifs fordran är preskriberad om If före den 11 juli 1999 fick kännedom om att fordringen kunde göras gällande.

Motor Union har hävdad att utgångspunkten för preskriptionstiden är den tidpunkt då den skadelidande framställt krav på ersättning medan If har hävdad att preskriptionstiden började löpa först när If genom betalning hade ett utlägg för sin försäkringstagare.

I förarbetena till trafikskadelagen ges ingen närmare vägledning när det gäller tolkningen av 31 § första stycket trafikskadelagen. I stället hänvisas till den numera upphävda lagen (1927:77) om försäkringsavtal, som innehöll en bestämmelse (29 §) med motsvarande lydelse (se a. prop. s. 138). I förarbetena till 1927 års lag ges vissa upplysningar om preskriptionsbestämmelsens ändamål, men inte heller där preciseras hur bestämmelsen skall förstås (se NJA II 1927 s. 405).

Högsta domstolen har i olika avgöranden prövat när treårspreskriptionen enligt 1927 års lag om försäkringsavtal och trafikskadelagen börjar löpa. I dessa fall har det emellertid varit fråga om preskriptionsbestämmelsernas tillämpning i förhållandet mellan försäkringsgivare och skadelidande (se NJA 1997 s. 97, 2000 s. 285 och 2001 s. 93. Jfr även NJA 2001 s. 695 I och II, som gällde tioårspreskriptionen i trafikskadelagen).

Återkravsrätten enligt 22 § trafikskadelagen är en självständig rätt för det reglerande försäkringsbolaget gentemot det försäkringsbolag som slutligen skall stå för ersättningen. Frågan huruvida en sådan regressfordran är preskriberad bör därför bedömas utan avseende på när preskriptionstiden för den skadelidandes ersättningsfordran börjar löpa (se Nordenson, a.a., s. 428 f.).

Ett försäkringsbolags anspråk på ersättning enligt 22 § trafikskadelagen avser en helt annan fordringssituation än den som föreligger mellan en försäkringsgivare och en skadelidande som gör anspråk på trafikskadeersättning. Det är först när det reglerande bolaget betalar ut ersättning till den skadelidande som rätten till återkrav kan göras gällande. Dessförinnan kan det inte föreligga sådan kännedom som gör att preskriptionstid enligt 31 § trafikskadelagen börjar löpa.

I detta fall har If genom den träffade förlikningen i december 2002 åtagit sig att betala ut trafikskadeersättning till PR. Därefter har utbetalning skett.

Detta innebär att If tidigast i december 2002 kan anses ha fått kännedom om att dess regressfordran kunde göras gällande mot Motor Union. Ifs fordran är således inte preskriberad.

Överklagandet skall alltså bifallas.

Vid denna utgång skall Motor Union ersätta If för dess rättegångskostnad i Högsta domstolen. Om beloppet råder inte tvist.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Severin Blomstrand,
Ann-Christine Lindeblad (referent), Per Virdesten, Anna Skarhed
(skiljaktig) och Lena Moore
Föredragande revisionssekreterare: Anders Larsson

	BILAGA TILL PROTOKOLL 2009-02-17		
		Mål nr T 4825-07	

SKILJAKTIG MENING

Justitierådet Anna Skarhed är skiljaktig och anför: ”Jag gillar betänkandet i huvudsaken. I frågan om rättegångskostnaderna är jag ense med majoriteten.”

	BETÄNKANDE 2009-02-17	Aktbilaga 15
		Mål nr T 4825-07 Föredragande Anders Larsson

Jag föreslår att Högsta domstolen meddelar följande dom

DOMSLUT

Högsta domstolen fastställer hovrättens domslut.

If Skadeförsäkring AB skall ersätta Motor Union Assuransfirma Aktiebolag för dess rättegångskostnad i Högsta domstolen med tvåtusenfemhundra (2 500) kr, avseende ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för Högsta domstolens dom till dess betalning sker.

DOMSKÄL

Den 4 oktober 1991 råkade PR ut för en trafikolycka. Bilen hon färdades i var försäkrad hos If Skadeförsäkring AB. Bilen som körde på henne var försäkrad hos Motor Union Assuransfirma AB. Båda försäkringsbolagen gjorde bedömningen att föraren av den sist nämnda bilen var ensam vållande till olyckan. År 1992 avslutades försäkringsärendet, sedan If återfått sina utlägg för det skadade fordonet från Motor Union.

I december 1998 återkom PR till If med krav på ersättning för personskada till följd av olyckan. If nekade henne ersättning med motiveringen att medicinskt samband inte förelåg.

I juni 2002 ansökte PR om stämning mot If och yrkade att If skulle förpliktas att till henne utge ersättning med 181 832 kr för bl.a. kostnader och olägenheter till följd av olyckan. If informerade Motor Union om PRs krav i ett brev daterat den 11 juli 2002.

I december 2002 träffade PR och If en förlikning, enligt vilken If till PR i ett för allt skulle betala 50 000 kr. If återkrävde detta belopp jämte ersättning för rättegångskostnader av Motor Union. Motor Union invände att Ifs fordran var preskriberad.

If ansökte om stämning mot Motor Union och vidhöll sitt krav. Sedan tingsrätten ogillat käromålet, har hovrätten fastställt tingsrättens dom.

Målet i Högsta domstolen gäller i första hand frågan om Ifs fordran på Motor Union är preskriberad. Beträffande denna fråga har parterna redovisat samma inställning här som i tingsrätten och hovrätten.

Ifs fordran grundar sig på 22 § trafikskadelagen (1975:1410). Enligt den bestämmelsen gäller följande. Skadas förare eller passagerare i motordrivet fordon i följd av trafik med detta fordon och annat motordrivet fordon, och har skadan orsakats genom vållande i samband med förandet av det andra fordonet eller genom bristfällighet på detta, får trafikskadeersättning som har utgått för skadan krävas åter från försäkringen för det andra fordonet.

Bestämmelsen förutsätter således dels att det finns ett samband mellan den skadelidandes besvär och ”trafikolyckan”, dels att skadan orsakats genom någon annans vållande (eller genom bristfällighet på dennes fordon).

Den som vill bevaka rätt till ersättning enligt trafikskadelagen skall enligt 31 § första stycket samma lag väcka talan inom tre år från det han fick kännedom om att fordringen kunde göras gällande och i varje fall inom tio år från det fordringen tidigast hade kunnat göras gällande. Försummar han det, är talan förlorad.

Preskriptionsbestämmelsen i 31 § första stycket är tillämplig på ersättningsanspråk av den som drabbats av skada men också på återkrav som framställs med stöd av vissa av trafikskadelagens fördelnings- och regressregler, däribland 22 § (se prop. 1975/76:15 s. 138 och Nordenson, Trafikskadeersättning, 1985, s. 395 och 415).

Mellan parterna i detta mål är också ”Överenskommelse angående återkrav av trafikskadeersättning för personskada” från år 1991 tillämplig. Av punkten 11 i denna överenskommelse följer att den information som If lämnade till Motor Union genom brevet den 11 juli 2002 har samma preskriptionsbrytande verkan som om If hade väckt talan mot Motor Union vid domstol. I övrigt kan överenskommelsen inte anses innehålla någon bestämmelse av betydelse för bedömningen av om Ifs fordran är preskriberad.

Det nu sagda innebär att Ifs fordran är preskriberad om If före den 11 juli 1999 fick kännedom om att fordringen kunde göras gällande.

I förarbetena till trafikskadelagen ges ingen närmare vägledning när det gäller hur kravet på kännedom i 31 § första stycket skall förstås. I stället hänvisas till den numera upphävda lagen (1927:77) om försäkringsavtal, som innehöll

en bestämmelse (29 §) med motsvarande lydelse (se a. prop., s. 138). I förarbetena till 1927 års lag ges vissa upplysningar om preskriptionsbestämmelsens ändamål, men inte heller där görs någon precisering av hur kravet på kännedom skall förstås (se NJA II 1927 s. 405).

I 7 kap. 4 § försäkringsavtalslagen (2005:104) finns en preskriptionsbestämmelse motsvarande den i 31 § första stycket trafikskadelagen. Vid försäkringsavtalslagens tillkomst underströk ett flertal remissinstanser behovet av att preskriptionsreglerna reformeras, en uppfattning som delades av Lagrådet. Enligt departementschefen talade detta för att enklare och mera praktiskt hanterbara bestämmelser om preskription kunde behöva införas. Samtidigt innebar, enligt departementschefen, de avgöranden från Högsta domstolen som meddelats under senare år en stark ställning för försäkringstagarna och under alla förhållanden hade reformbehovet påtalats relativt sent under beredningsarbetet, varför det saknades underlag för några närmare överväganden av detta praktiskt viktiga regelsystem. Preskriptionsreglerna i försäkringsavtalslagen kom därför att utformas på väsentligen samma sätt som i 1927 års försäkringsavtalslag och konsumentförsäkringslagen, 1980:38. (Se prop. 2003/04:150 s. 199 ff. och s. 1071 f.).

Sammantaget ges det i förarbetena alltså ingen egentlig vägledning när det gäller hur kravet på kännedom i 31 § första stycket trafikskadelagen skall förstås i ett fall som det förevarande.

Högsta domstolen har i olika avgöranden prövat när treårspreskriptionen enligt 1927 års lag om försäkringsavtal och trafikskadelagen börjar löpa. I dessa fall har det emellertid varit fråga om preskriptionsbestämmelsernas tillämpning i förhållandet mellan försäkringsgivare och skadelidande

(se NJA 1997 s. 97, 2000 s. 285 och 2001 s. 93. Jfr även NJA 2001 s. 695 I och II, som gällde tioårspreskriptionen i trafikskadelagen).

Återkravsrätten enligt 22 § trafikskadelagen är en självständig rätt för det reglerande försäkringsbolaget gentemot det försäkringsbolag som slutligen skall stå för ersättningen. Frågan huruvida en sådan regressfordran är preskriberad bör därför i och för sig bedömas utan avseende på när preskriptionstiden för den skadelidandes ersättningsfordran börjar löpa (se Nordenson, a.a., s. 428 f.). Det saknas emellertid anledning att inte tillämpa de principer angående utgångspunkten för den treåriga preskriptionstiden som Högsta domstolen tidigare fastslagit gäller i förhållandet mellan försäkringsgivare och skadelidande. Sålunda får bestämmelsen i 31 § första stycket trafikskadelagen, i ett fall som detta, anses innebära att den treåriga preskriptionstiden börjar löpa så snart det reglerande försäkringsbolaget har kännedom om de faktiska förhållanden som grundar rätt till återkrav. Sådan kännedom får anses föreligga då den skadelidande framställt ett krav på försäkringsersättning mot det reglerande försäkringsbolaget och detta bolag gjort bedömningen att skadan – sedd utifrån den skadelidandes påstående att det finns ett samband mellan skadan och trafikolyckan – orsakats genom vållande av en försäkringstagare hos det försäkringsbolag som slutligen skall stå för ersättningen. Den skadelidande behöver härvid inte ha framställt ett preciserat krav på ersättning. Inte heller behöver det reglerande försäkringsbolaget ha accepterat kravet, än mindre betalat ut någon ersättning till den skadelidande.

If avslutade det första försäkringsärendet år 1992. Redan vid den tidpunkten hade If gjort bedömningen att föraren av den bil som körde på PR var ensam vållande till olyckan. If kände också till mot vem ett eventuellt framtida regresskrav skulle riktas, nämligen Motor Union. Efter att PR i december

1998 framställt sitt krav för personskada mot If hade If alltså kännedom om de faktiska förhållanden som grundar rätt till återkrav från Motor Union.

Detta innebär sammantaget att If före den 11 juli 1999 fick kännedom om att dess regressfordran kunde göras gällande mot Motor Union. Ifs fordran är alltså preskriberad.

Hovrättens domslut skall därför fastställas.

Vid denna utgång skall If ersätta Motor Union för dess rättegångskostnad i Högsta domstolen. Om beloppet råder inte tvist.

Anders Larsson